

Dolenjski list

Glasilo Osvobodilne fronte okrajev Črnomelj, Kočevje, Novo mesto in Trebnje

Leto II. — Stev. 20

NOVO MESTO, 19. maja 1951

Izhaja tedensko

Naj živi bratstvo in enotnost narodov ter enotnost delovnih množic Jugoslavije, v boju za socialistično demokracijo, socializem in neodvisnost!

Večna slava padlim borcem in žrtvam fašističnega nasilja

Velike so bile žrtve, ki jih je dal novomeški okraj v času narodnoosvobodilne borbe. 1641 ljudi iz novomeškega okraja je dalo svoje življenje za svobodo. Od tega števila je bilo samo iz območja mesta 108 padlih borcev in 56 žrtv fašističnega nasilja. Navajamo imena padlih borcev in žrtv iz Novomeškega mesta, katerih svojci so 9. maja na svečanih sestankih članov OF in ZB prejeli spomenice s podpisani vodilnih tovarišev našega vodstva.

Borci I. terena: Turk Drago, Ferfolja Slavko, Petrič Maks, Ilovar Marjan, Zupan Stanko, Kovačič Ivan, Ilovar Anton, Polenšek Ivo, Segedin Franc, Ziberna Vladimir, Cernoš Rajko.

II. teren: Bock Ernest, Polajnar Zinka, Durini Viktor, Per Cveto, Smajdek Martin, Grana Ljudmila, Jakše Franc, Stepinšek Roman, Medvešek Zvonimir, Seliškar Ladislav, Obrez Ivan, Peršina Alojz.

III. teren: Novak Marjan, Mušet Drago, Bajar Anton, Grom Savo, Mihelič Drago, Grom Smiljan, Lapajne Zlatko, Intihar Stane, Borštnik Stojan, Mušet Slavko, Sedaj Helena, Mejak Stanko, Saje Vladimir, Majer Ivan, Zajc Ivan, Grom Stojan, Stopar Engelbert, Vidic Anton, Malovič Mirko, Jakopič Julij.

IV. teren: Pekol Viktor, Stritar Jože, Mal Ivan, Valantič Vida, Turk Anton, Zbačnik Aleksander, Kump Viljem, Handler Alojz, Pogačar Jože, Luzar Marija, Sprajcar Alojz, Sobar Jože, Kirn Rudolf, Petrič Zarko, Zbačnik Ignac, Petrič Jože, Uderman Ljubo, Hacin Alojz, Krevs Rudolf, Borle Gustav, Kos Vinko, Gerdenč Franc, Kejžar Peter, Zunič Nikolaj, Saje Božomir, Modic Maks, Kovačič Stanko.

Irča vas: Lukšič Franc, Merčjak Milan, Matoh Franc, Fink Jožef, Fink Alojz, Miklavčič Ivan, Matoh Ivan, Gornik Viktor, Jerič Franc.

Zabja vas: Vidic Anton, Knafelc Jože, Zupevec Anton, Zupevec Ivan, Hočevar Jože, Golob Franc, Zibert Franc.

Bršljin: Mesojedec Jože, Klanjšek Dušan, Stubič Jože, Gromaz Oskar, Kočjaž Anton, Višnar Drago, Bive Jože, Prešeren Jože, Peroci Albina, Sitar Stanko, Globevnik Franc, Zidar Stanko, Zupančič Franc, Campana Anton, Mrz Karol.

Razni, ki so stanovali v Novem mestu: Košir Ljubomir, Kosmač Leon, Jereb Dušan, Vrančič Miran, Hajtnik Anton, Pavšar August in Drašler Josip.

Zrtve fašističnega nasilja:

I. teren: Kastelic Jože, Pungercar Jože.
II. teren: Knol Zdenko, Sui Marjan, Burger Stanka, Kraut Jelka, Turk Ivan, Stepinšek Stanko, Pečar Stanko, Knol Rudolf.

III. teren: Sedej Lado, Jesenko Anton, Hlede Slavica, Mežnaršič Franc, Simič Anton, Turk Marija, Malovič Stanka, Radovan Martin, Sedaj Katarina, Sedaj Viljem, Mehle Jože, Hlede Katarina, Malovič Marija.

IV. teren: Valantič Alojz, Valantič Alma, Knajter Anton, Uderman Dušan, Muren Rudolf, Valantič Marija, Valantič Alojz, Kravcar Majda, Kravcar Mirko, Rems Bogomir, Rugelj Kazimir.

Irča vas: Jerman Frančiška, Fir Anton, Fink Ivan, Fink Rudolf, Hrovat Alojz, Fink Alojz.

Zabja vas: Golob Tomislav, Golob Cvetka, Jakopin Maks, Znidaršič Rudolf, Prešeren Franc, Jakopin Ivana, Novak Franc.

Bršljin: Zidar Marija, Kastelic Danica, Kastelic Jožica, Kastelic Draga, Pleskovec Anica, Kukman Miha, Saje Franc, Kastelic Franc.

V teh dneh so krajevni odbori Zveze borcev tudi drugod po Dolenjskem razdeljevali svojim padlim borcem in žrtvam fašističnega nasilja spomenice. Ako so morebiti odborniki krajevnih organizacij ZB ali OF spregledali kakšno družino, ki je žrtvovala v letih domovinske vojne za našo osvoboditev katerega svojih najdražjih, pa po pomoti morda še ni dobila spomenice, naj se svojci padlih ali žrtv javijo najbližji organizaciji Zveze borcev oz. Osvobodilne fronte.

ODPRAVLJEN JE OBVEZNI ODKUP mesa, mleka, krompirja, fižola in krme

Zvezna vlada je te dni izdala uredbo, s katero je ukinjen dosednji obvezni odkup mesa, mršavih prašičev, mleka, krompirja, sočiva (fižola graha in leče) ter sena in druge krme razen ovs. Kmetje so z veseljem pozdravili najnovejšo uredbo zvezne vlade in vidijo v njej edino pravilno pot za povečanje kmetijske proizvodnje. Prehajanje k svobodnemu trgu pomeni nedvomno doslej največjo vzpodbudo vsem kmetovalcem, da bodo čimbolj dvignili svojo proizvodnjo. Znižanje cen kmetijskemu blagu in industrijskim izdelkom bo teklo vzporedno in bo vedno večje, čimveč bo blaga na trgu.

Iz odgovorov predsednika Sveta za promet z blagom Osmana Karabegovića posnemamo, da je vlada izdala nove odločbe predvsem iz naslednjih vzrokov:

Poudariti je treba, da spadajo nove odločbe med ukrepe, ki jih izdaja vlada FLRJ za povečanje kmetijske proizvodnje in za poživitev trga, za boljše preskrbo mestnih potrošnikov in za znižanje cen kmetijskih pridelkov na prostem trgu. Obvezni odkup mleka, krompirja, fižola, sena in slame preneha takoj, obvezni odkup mesa pa šele 1. julija 1951. Obvezni odkup mesa je treba izpolniti s 40 odstotki od letnega plana do 1. julija t. l. zato, da bomo zadovoljili najnujnejše potrebe.

S temi ukrepi se bo promet s kmetijskimi pridelki v primeri z dosedanjim pisarniškim načinom odkupovanja zelo zboljšal. Te pridelke smo morali doslej odkupovati, da preskrbimo mestno prebivalstvo. V novem načinu blagovnega prometa pa bi ta odkup zaviral predvsem razvoj kmetijskega pridelovanja in bo že samo zaradi tega prehrana prebivalstva zboljšana.

Sedanje stanje glede odkupa mesa ter preskrbe mestnega prebivalstva z mesom nam najbolj nazorno pove, kako nujne so bile te odločbe vlade.

Objektivne težave so nastale zaradi povečanih potreb, pa tudi zaradi nezadostnega naraščanja proizvodnje (prirastka živine). Razen tega je obvezni odkup mesa že sam po sebi omogočil razne nepravilnosti, ki so jih zakrivila posamezni odkupovalci po vaseh. Tudi to je slabo vplivalo na pripravljenost kmetov, da bi povečali število živine. Marsikje pa so odkupovalci odkupovali celo plemensko in vprežno živino.

Odkup je hitreje naraščal kakor prirastek živine. Pri govedu in prašičih smo zaznamovali lanj v primeri z letom 1949 celo določeno nazadovanje. Tako je na primer goveje živine za približno 11% manj, prašičev pa za 10%. Samo število ovac je naraslo približno za 2%.

Precej je kriva za padanje pri goveji živini in prašičih brez dvoma suša (po-

Praznik v Vavti vasi

Zdelo se mi je, da je v nedeljo 6. maja zgodovinski Rog v svoji lepi spomladanski obleki bolj prijazno zrl na dolino zelene Krke in v Vavto vas, kjer je petstotletna množica slavila lep praznik: enainštiridesetim padlim borcem in žrtvam fašističnega terorja iz območja krajevnih organizacij je Zveza borcev Vavta vas odkrila dostojen spomenik.

Lepe svečanosti so se udeležili številni predstavniki ljudskih oblasti, okrajnega komiteja, okrajnega odbora Zveze borcev, svojci padlih žrtv ter čez petsto ljudi iz bližnje in daljnje okolice. Ob igranju žalostinke vojaške godbe so odkrili okusno izdelan spomenik, na katerem so z zlatimi črkami zapisana imena tistih, ki so v minuli vojni žrtvovali vse za svobodo. Pred odkritim spomenikom so se nato vrstile deklaracije pionirjev, recitacija starega partizana, domači mešani pevski zbor pa je zapel nekaj pesmi.

»Naša dolina se je častno odzvala klicu Fronte,« je v svojem govoru poudaril član krajevnih Zvez borcev tov. Kulovec, »in ponosni smo na žrtve, ki smo jih dali, ker vemo, da niso bile zastojke.«

Na posebnem odru so bili zbrani pred spomenikom svojci padlih žrtv. Krajevna Zveza borcev jim je ob tej priliki podarila lične spomenice. R. P.

manjkanje krme in zato večji zakoli za domačo porabo), vendar je vplival na to vsaj deloma tudi obvezni odkup. Z nadaljnjo veljavo obveznega odkupa bi bil resno ogrožen razvoj živinoreje, hkrati pa bi se slabšala preskrba mestnih potrošnikov z mesom.

Po novih ukrepih ostanejo v zagotovljeni preskrbi kruh, maščobe in sladkor, za otroke pa tudi riž in kakavovi izdelki. Potrošniki bodo poleg živilskih nakaznic prejeli denarne bone, s katerimi bodo lahko kupovali meso, če pa mesa ne bo, druge kmetijske pridelke, ki bodo v prodaji v ustreznih prodajalnah. Meso oz. druge pridelke bodo kupovali s 80% popustom. Družine z otroki bodo prejemale več denarnih bonov, kakor bi jim pripadalo po dosednjih normah za meso. To bo vsekakor izboljšalo razmere družin z otroki; ker se bo s tem povečanjem denarnih bonov povečala tudi njihova kupna moč. Če mesa ne bo na razpolago, bodo denarne bone lahko porabili za nakup drugih živil, česar doslej z odrezki za meso na živilskih nakaznicah ni bilo mogoče.

Razumljivo je, da zaradi sedanjega stanja v živinoreji in posledic lanske suše ne moremo pričakovati zaenkrat dovoljnih ponudb živine na trgu, da bi ustrezala porabi mesa po dosedanjih količinah. Pereče bo v prvem trenutku tudi vprašanje preskrbe z mlekom, vendar pa bodo cene mleka na prostem trgu padle hkrati z rastočo proizvodnjo. Odprava odkupa bo spodbudila proizvajalce na vasi k povečanju proizvodnje in s tem k povečanju tržnih presežkov. Kmet bo zdaj dejansko z veseljem skrbel za čim večji pridelek bodisi te ali one vrste živil, ker bo od njegove pridnosti odvisna tudi nabava industrijskega blaga, ki ga potrebuje zase in za svojo družino. V najkrajšem času bodo na razpolago večje količine gradbenega materiala, stekla in drugih industrijskih izdelkov, ki jih potrebuje vas.

Uvajamo torej prosto trgovino s kmetijskimi pridelki in industrijskimi izdelki, ki bo prav gotovo zadovoljila tako kmeta kot mestnega potrošnika. Pot k blagostanju moramo videti izrecno v večji proizvodnji.

Seja Izvršnega odbora OF okraja Novo mesto

8. maja je bila seja izvršnega odbora Osvobodilne fronte novomeškega okraja. Na seji so člani razpravljali o dosedanjem delu osnovnih frontnih organizacij in sprejeli načrt za bodoče delo.

Število članstva OF se je v aprilu dvignilo za nekaj več kot 600 članov, od teh samo v Novem mestu nad 100 članov.

Najvažnejša naloga osnovnih frontnih organizacij, tako je bilo na seji poudarjeno, mora biti še nadalje utrjevanje in razširjanje organizacije. Se vedno je v okraju 40 odstotkov volilnih upravičencev izven vrst OF. Uresničevanje gospodarskih ukrepov morajo osnovne frontne organizacije prepustiti ljudskim odborom in zborom volivcev. same pa naj se čimbolj posvetijo ideološko-političnemu delu, ki predstavlja njihovo glavno nalogo.

Osnovne frontne organizacije in njihovi aktivisti morajo našim ljudem nenehno raz-

lagati razne uredbe in ukrepe ljudske oblasti, zlasti zadnje uredbo o odpravi obveznih odkupov vrste pridelkov. Boj za nadaljnjo demokratizacijo državne uprave, borba proti birokraciji, napakan in razpisništvo mora biti stalen način dela organizacij OF na vasi in v mestu. Zbiranje vsakovrstnih odpadkov za našo industrijo je pomembno delo, za katerega se morajo zavzeti z dobro propagando vse organizacije OF. Ljudska inspekcija marsikje ne opravlja svojih važnih nalog kakor bi bilo treba. Odbori OF naj pregledajo delo ljudskih inšpektorjev, nesposobne ali nedelavne člane pa naj ljudstvo zamenja s predanimi, požrtvovalnimi člani in članicami OF, AFZ, LMS, Zveze borcev in pod.

Do 25. maja bodo v vseh vaških in krajevnih odborih OF seje odborov, na katerih bodo navzoči tudi člani okrajnega zbora Fronte ali člani Izvršnega odbora OF.

Prvi množični pregled krompirišč bo v nedeljo, 20. maja

V petletni borbi proti najhujšemu škodljivcu krompirja — koloradskemu hrošču — smo dosegli lepe uspehe. V novomeškem okraju je za razliko od lanskega leta, ko je bilo proglašanih še 16 KLO kot okuženih po koloradskem hrošču, letos proglašen kot okužen samo še KLO Skocjan. V KLO Skocjan so bile v letu 1950 odkrite okužbe na 7 parcelah v površini 1 ha. Iz dosedanjih uspehov lahko sklepamo, da se zatiranje koloradskega hrošča uspešno izvaja, če sodelujejo pri pregledih in pri zatiranju vsi prizadeti in če se ravna po navodilih, ki jih pravočasno dobe od ljudske oblasti.

Kakor v preteklih letih tako bodo tudi v letošnjem letu množični pregledi krompirišč, katere bodo organizirali krajevni aktivisti za zatiranje koloradskega hrošča. Vodja krajevnega aktivista je predsednik KLO, v krajevnem aktivu pa sodelujejo predstavniki vseh množičnih organizacij, zastopniki socialističnih gospodarstev in učiteljsvo. Vsak mora imeti čvrsto krajevno vodstvo s potrebnim številom vodij skupin, ki odgovarjajo za določeno število parcel.

V okuženih KLO se mora takoj pričeti s pregledi v preteklem letu okuženih parcel in parcel, ki se nahajajo v bližini teh. Krompirišča je treba pregledati 2 krat tedensko.

Prvi množični pregled vseh površin, ki so posajene s krompirjem, bo v nedeljo dne 20. maja 1951. Od dobro izvršene organizacije zavisi tudi uspeh prvega pregleda. Krajevni aktiv za zatiranje koloradskega hrošča mora pravočasno obvestiti vse lastnike krompirišč o obveznem pregledu. Čas začetka pregleda določi krajevni aktiv in izvrši zadolžitve članov aktivista, da bo vsakdo odgovarjal za gotovo število vasi ali naselij. Pri pregledih v preteklem letu je bila največja pomanjkljivost v tem, da je bila udeležba številčno nizka. Za pregled je potrebno

pritegniti vse prebivalce, ki so sposobni za to delo. Posebej vabimo k polnoštevilni udeležbi šolsko mladino, ki naj se udeleži pregleda pod vodstvom starejših oseb.

Naloga vseh naj bo, da bomo v letošnjem letu končno zatrli koloradskega hrošča na Dolenjskem! O. V.

Trdo je delo za novo cesto

Tako je v Novem mestu ob popoldnevnih stalnih brigadi, ki urejuje novo cestišče in pripravlja vse potrebno za tlakovanje, prihitijo na pomoč prostovoljci iz sindikatov in člani OF iz posameznih terenov. V zadnjem tednu je skupina strokovnih delavcev že začela polagati »posteljico« budoče tlakovane ceste. Med najdelavnejšimi prostovoljci so doslej delavci in nameščenci tovarne igrač. Prvic jih je prišlo na delo 40, drugič že 54, vsak izmed njih pa zaleže za 3 druge delavce, tako jih je pohvalil našemu dopisniku tovariš Matko, ki vodi dela na cesti. Zelo požrtvovalni so tudi delavci mestnega čevljarstva, med tereni pa vodita I. teren in žene II. terena.

Če vodijo zadrugo sposobni ljudje, uspehi ne izostanejo

Ko sem ob neki priliki govoril z uslužbencem okrajnega poverjeništvu za kmetijstvo v Novem mestu in ga vprašal, kakaj v splošni kmetijski zadrugi Straža vsako započeto stvar dobro izpeljejo, mi je odgovoril:

»Ja, tam je pa Viktor Strumbelj, za katerega trdijo, da ima srečno roko!«

Bežen pogled v načrte in uspehe splošne kmetijske zadruge ti potrdi, da je delo zadruge v vseh odsekih uspešno. Iz razgovora z njenim delavnim predsednikom Viktorjem Strumbeljem zveš, da pri vseh uspehih ni nobene »čarovnije«, pač pa da je vse odvisno od dobro zastavljenega in poštenega dela vodilnih uslužbencev zadruge.

Zadruga v Straži ima trgovino, lesni odsek, pekarijo, ekonomijo in zadrugi dom, ki ga bodo v kratkem dokončali in izročili svojemu namenu. Dom bo v ponos zadruge in vseh Stražanov. Največ skrbi posvečajo lani ustanovljeni zadrugi ekonomiji. Ta je že ob koncu prvega leta pokazala najlepše uspehe med vsemi ekonomijami v okraju. Pri letošnji setvi, ki so jo opravili veliko pred rokom, so vložili vse sile za višji hektarski donos. Ker nimajo dovolj stalne delovne sile, si pomagajo tako, da ob večjih sezonskih delih pokličejo na pomoč člane množičnih organizacij. Ti se dela na predni ekonomiji radi udeležujejo. Seveda, vsi ki pridejo ekonomiji na pomoč, ne odhajajo lačni z dela. Od lanskega pridelka je ekonomiji po izpolnitvi obveznosti ostalo še toliko, da bo vsak, ki ji bo prišel na pomoč, postrežen z malico poleg poštenega plačila. V zadrugi kašči je zato precej pšenice, ajde, masti in suhih klobas.

Ponos zadruge je pred kratkim v Italiji kupljen traktor znamke FIAT, katerega so kupili iz lastnih sredstev. 16 konjskih sil močan motor na petrolej odlično opravlja vse naloge v poljedelstvu. V veliko pomoč

bo zlasti ekonomiji, radi pa se ga poslužujejo za oranje tudi privatni kmetje, saj orje veliko bolje in ceneje kot je oranje z živino.

Za gradnjo zadrugi doma je bil prvotno postavljen posebni gradbeni odbor, toda kmalu je vse delo pri gradnji padlo na samo kmetijsko zadrugo. Vodstvo zadruge se resno trudi, da bo zadrugi dom kmalu popolnoma opremljen. Izgleda, da se pri tem domu skrbno izogibajo take »otvoritve« kot je bila n. pr. v Zvirčah, kjer je potem vse delo zamrlo. Dasi je dom že toliko dograjen, da so v njem razne prireditve, še ni bilo nobene svečane otvoritve.

»Ta bo takrat, ko bo dom dograjen znotraj in zunaj in ko bo v dvorani postavljena kino aparaturna«, pravi tovariš Strumbelj. Ker je kino aparaturna že zagotovljena (odkud, to je njihova iznajdljivost) in ker stavbo že obmetavajo, lahko pričakujemo, da bo prava otvoritev v kratkem, čeprav držijo to v strogi tajnosti.

Ali so v Straži vsi člani upravnega odbora zadruge dobri zadrugi? Ni tako. Nekateri člani so proti ekonomiji, češ, z njo so stroški in če bodo na ekonomiji dosegli višji hektarski donos, bo to osnova za obremenitev privatnih gospodarstev in pod. Zato je potrebna večkrat tudi v samem upravnem odboru zadruge trda borba za boljši način dela in za sprejem sklepov, ki pomenijo nadaljnje uspehe.

Naj omenim na koncu, da je splošna kmetijska zadruga v Straži vsa leta od ustanovitve dalje tudi v finančnem pogledu uspešna, dasi je začela iz nič, ima danes milijonsko premoženje, ki se iz dneva v dan veča. Tudi poslovno leto 1950 so zaključili s precejšnjim dobičkom. Nov način trgovine bo letos že v prvem polletju dal zadrugi več dohodkov kot jih je bilo prej v celem letu. (P)

IZ DELA FRONTNIH ORGANIZACIJ

V Mirni peči naj pokaže OF več delavnosti

Kdor bi trdil, da delovni ljudje v Mirni peči in okolici ne razumejo današnjega gospodarskega in političnega položaja, bi bil v veliki zmoti. Koliko zdravih predlogov za zboljšanje gospodarstva so dali posamezni volivci na predvolilnih sestankih in tudi pokazali veliko pripravljenost za sodelovanje pri uresničevanju teh predlogov. Popravila vaških poti, ureditev napajališč, obnova mostov, zboljšanje dela na zadrugi ekonomiji, vse to so bila vprašanja, o katerih so razpravljali volivci na predvolilnih sestankih. Toda vsa ta vprašanja so ostala le predmet razpravljanja na sestanku, kajti nikogar ni, ki bi skrbel, da se dobri predlogi spremenijo v življenje s pomočjo in podporo vseh vaščanov.

Frontne organizacije, ki bi bile prve dolžne dati pobudo za uresničevanje dobrih predlogov in povezati vse napredne sile v prizadevanju za gospodarski napredek vasi, so bile dosedaj po krivdi svojega vodstva le suhe veje, brez vsakega pravega življenja. Sekretar vaškega odbora OF Mirna peč Vida Hude se za delo v odboru sploh ni brigala. Ni bilo sej odbora, ker jih nihče ni skliceval. Se celo na sestanku, ki ga je sklical okrajni odbor OF, Hudejeva ni prišla. Nič boljše ni stanje v vaškem odboru OF Češnjice. Predsednik odbora je zaposlen v

Črnomlju, sekretar pa se je preselil v Novo mesto. Krajevni odbor OF vseh teh stvari v osnovnih organizacijah ne vidi, ali gre mirno preko njih. Krajevni odbor OF ne sklicuje redno skupnih sej vseh vaških odborov OF, zato tudi nima pregleda nad delom v odborih in nad političnim stanjem sploh Marsikatera dobra pobuda ljudskih množic ostane zato mrtva, ljudje pa polagoma izgubljajo zaupanje do svoje politične organizacije.

Kaže, da so priprave za proslavo desete obletnice OF le prinesle novo, poživljeno delo v mirnopedški sektor. Predstavniki vseh množičnih organizacij so se v dnevih pred 27. aprilom večkrat sestali in ugotovili pomankljivosti, ki so zavirale napredek. Delo na čast OF naj bi jim zato pomenilo prelomnico v njihovem dosedanjem udejstvovanju. Člani organizacij OF so pokazali ob obletnici, da želijo zboljšati in politično utrditi svoje vrste. Od posameznih frontnih odborov je odvisno, če se bodo sklepi uresničili. Fronta naj bo tista sila, ki bo povzročala tudi v mirnopedški okolici napredno ljudstvo in skrbela za njegov gospodarski, politični in kulturni napredek.

Pogojev in volje za tak napredek v Mirni peči in okolici ne manjka.

Kje je bila ljudska inšpekcija?

Vrsta primerov neodgovornega poslovanja z zaupanim imetjem, napake v zadrugi trgovinah, nepravilnosti v delu nekaterih KLO in podobno, vse to je v zadnjem času potrdilo, da ljudska inšpekcija v okraju Trebnju še ni zažvela tako, kakor bi bila morala. Marsikje so šele ukrepi javnega tožilca poučili krivce, da je vsak za svoje delo odgovoren skupnosti — grupa ljudske inšpekcije v dotičnem kraju pa napak ali ni hotela videti, ali pa živi samo na papirju.

Kdor je v marcu zavil v kmetijsko zadrugo na Trebelnem, je bil nemalo presenečen, ko je moral obstati dostikrat pred zaprtim lokalom. Kmetije so nevoljni godrnjali nad poslovodkinjo Anico Japelj, ki je po stari in udomačeni navadi rada zavila med delovnim časom po zasebnih opravkih, na sprehode in podobno »delo«. Kmetijska zadruga v Trebelnem je poleg tega navijala cene in tudi tako izkoriščala ljudi. Pri odkupu vina je poslovodkinja plačevala ljudem le predplačila, za obračun pa se ni brigala. Pod pultom je bilo shranjenega precej blaga, ki seveda ni bilo namenjeno članom zadruge. Japeljeva je bila za kazen prestavljena drugam, javni tožilec pa preiskuje njeno poslovanje. Kje je bila ljudska inšpekcija?

Cudno podjetnost so pokazali tudi v kmetijski zadrugi na Mirni. Plašč, ki stane 2504 dinarjev, je dobil v zadrugi novo ceno: po mnenju vodstva KZ naj bi bil vreden kar 2604 dinarjev. Nogavice so ocenili na 257 dinarjev, uradna cena pa je 215 din. Salon-ska jadvovina stane v navadni trgovini 420 dinarjev meter, KZ v Mirni ji je nastavila ceno 500 din in podobno. Ali ljudska inšpekcija za to ni vedela?

Svojevrsno »uslugu« je hotel napraviti

Karel Podlogar iz St. Janža bolnemu Ivanu Becu. Dobil je za njega bolniško živilsko nakaznico, ni mu je pa izročil. Na KLO se je kasneje izgovarjal, da jo je zažgal, ker Bec ni prišel ponjo, čeprav bi bil moral vedeti, da je treba v takem primeru nakaznico vrniti preko KLO Narodni banki. — Skufca Engelbert, KLO Mirna, je dodelil nekemu čevljarju otroško živilsko nakaznico z izgovorom, da mu okraj ni poslal pravih nakaznic, čeprav jih je dobil točno po lastnem naročilu. Tudi v takih primerih bi morala nastopiti ljudska inšpekcija, ki je pa dostikrat ni na mestu.

Vovk Majda, poslovodkinja kmetijske zadruge Češnjice, je pravtako gospodarila po svoje. Za dan ali dva v tednu je zapustila trgovino in se odšla potepati, kar ji je v vinorodnem kraju posebno ugajalo. Kmetije so godrnjali nad njenim vedenjem v trgovini in izven nje, nato pa so se že skoraj navadili na nered. Ljudska inšpekcija menda tudi, sicer ji ne bi pustila tako dolgo prosti rok. Ze na Trebelnem je slabo gospodarila v zadrugi, kjer jo celo kazni sodišča ni izučila. Letos v aprilu je bila odpuščena iz službe; leto dni ne bo smela delati v državnih ali zadrugi službi, disciplinsko sodišče pa jo je poleg tega kaznovalo s strogim pismenim javnim ukorom. Če bi bila ljudska inšpekcija delavna, bi brezvestno poslovodkinjo poklicala že zdavnaj na odgovor.

Taki in podobni primeri — našli bi jih lahko veliko tudi iz drugih dolenskih okrajev — opozarjajo organizacije OF, predvsem pa okrajne sekretariate ljudske inšpekcije, da čaka na vasi in v mestu ljudske inšpektorje ogromno dela. Vsesplošna ljudska kontrola nam bo pomagala odkrivati napake in urejati poslovanje organov oblasti, zadrug in posameznikov v korist skupnosti.

Uničujte majske hrošče!

V preteklih letih so ličinke majskega hrošča povzročile naši kmetijski proizvodnji precejšnjo škodo zlasti na njivskih rastlinah, kakor tudi na travnikih; ta škoda se ni popravila tako hitro. Zaradi tega lahko pristejamo ličinke majskega hrošča med najhujše škodljivce.

Zatiranje ličink majskega hrošča je zelo težavno in drago. Tudi nimamo potrebnih količin zatiralnih sredstev, kakor tudi ne priprav za to delo. Najcenejše je zaradi tega zatiranje samega hrošča in sicer še preden odloži jajčeca. Letos je v Sloveniji leto majskega hrošča.

Majskega hrošča zatiramo v času, ko jih je največ na površini in to je predvsem v mesecu maju. Način zatiranja je enostaven: hrošče otresemo z drevoja, jih pobereмо in uničimo. Po uredbi o zatiranju majskega hrošča — (Ur. list LRS št. 108-17-48) je pri zatiranju majskega hrošča obvezno sodelo-

vati vse prebivalstvo. Uspeh zatiranja majskega hrošča bo učinkovit, če bodo akcijo vodile sposobne osebe. Krajevni ljudski odbori naj zadolžijo za to delo vaše vodje, da bodo organizirali skupine, ki bodo skupno otresale in pobirale hrošče na mestih, kjer se jih največ pojavi. Za to delo naj KLO v sporazumu z vodstvom ljudske šole zadolže solsko mladino.

Posušeni in zmleti hrošči so izvrstno močno krmilo za prašiče in kokoši. Prašič sme pojediti dnevno do 0.30 kg, kokoš pa do 30 g suhih hroščev.

Škoda, ki jo povzroča majske hrošč in njegova ličinka, bomo preprečili za bodoča leta le z organiziranim nabiranjem in uničevanjem. Zaradi tega je dolžnost vseh, da hrošče zbirajo in uničujejo in na ta način v veliki meri pripomorejo k dvigu kmetijske proizvodnje. O. V.

Na obnovo gozdov v Beli krajini niso pozabili

Ze lani v decembru so pri poverjeništvu za gozdarstvo izvolili svet za gozdarstvo, ki se sestaja redno vsak mesec.

Problem, ki ga bo treba v Beli krajini rešiti v bližnji bodočnosti, so belokranjski stelniki z znamenitimi brezami. Na tej zemlji bi lahko rastle vse kaj bolj koristnega kot pa pritlikave breze. Tu naleti svet za gozdarstvo največkrat na nerazumevanje staro mislečih posestnikov, ki pravijo, da gozd raste sam od sebe in ga ni treba gojiti in negovati.

Strokovnjaki so ugotovili, da je belokranjska zemlja zelo kislja in kot taka ni primerna za iglavce, ker jo ti še bolj okisajo. Zato bo treba misliti pri obnovi gozdov na saditev listavcev; zlasti bo važen domači kostanj, javor, jesen, kanadski topol in domači oreh, ki znatno zboljšujejo kakovost tal. V okrajni gozdni drevsnici »Okljuk« so že v jeseni posejali nad 160 kg semena listavcev. Skrbeli bodo, da bo drevsnica vedno dobro založena s takimi sadikami, ki so najbolj primerne za belokranjsko zemljo in so obenem tudi najbolj koristne.

90.000 novih dreves v novomeškem okraju

Nekaj čez 90.000 sadik na površini 29 ha so pri spomladanskem pogozdovanju posadili v novomeškem okraju. Poleg tega so posejali še 250 kg raznih gozdnih semen. Uspehi so zasluga dobre organizacije in požrtvovalnega dela okrajnega gozdarja Stefana Podleska in velike pomoči mladine osnovnih šol in trgovskega tehnikuma. Tudi gozdni posestniki so za pogozdovanje pokazali dovolj razumevanja.

Najbolj so se izkazali pionirji osnovne šole Brusnice z učiteljstvom vred. V dveh in pol urah je 80 pionirčkov in pionirk posadilo 2.000 sadik. Za vzorno delo jim je okrajni ljudski odbor podelil denarno nagrado. Dobro so se izkazali tudi pionirji šole Karteljevo. Pod vodstvom učiteljice so šli pogozdovati ob četrtkih, ko imajo pouka

Do srede aprila so letos posadili v Beli krajini s pomočjo osnovnih šol in pripadnikov JA preko 15.000 sadik bora, smreke, kostanja in hrasta. Če ne bi vreme nagajalo, bi posadili še veliko več. S saditvijo bodo v jeseni in drugo spomlad nadaljevali.

Precejšnjo borbo ima poverjeništvu za gozdarstvo z gozdnim škodljivcem lubadarjem, ki se je tudi v Beli krajini zlasti po dolinskih predelih močno razširil. Pri tem delu pa še večkrat naleti na nerazumevanje posameznih gozdnih posestnikov. Eden takih je posestnik Rožič Janez iz Majerja pri Črnomlju, ki ima v svojem gozdu močno žarišče lubadarja, vendar dosedaj kljub navodilom in opominom ni ničesar pokrenil, da se to žarišče lubadarja uniči. Seveda bodo morali proti takemu omalovaževanju predpisov podvzeti ostreje mere.

Za zatiranje nevarnega škodljivca lubadarja dobro skrbi drž. gozdna uprava, vgladen pa je v tem oziru tudi posestnik Ove Anton iz Stranske vasi, ki ima gozd res lepo očiščen in skrbi tudi za njegovo obnovo gozda, čeprav je star že 70 let. P. M.

V Suhi krajini letina dobro kaže

Kmetje v Suhi krajini in njeni bližnji okolici so v letošnji pomladi pravočasno obsejali polja. Precej težav so imeli z vprežno živino za oranje, s složnostjo pa se je vse opravilo, tako da je bilo seme pravočasno v zemlji. V pretežni večini so letos kmetje obsejali polja s koruzo, krompirjem, peso in korenjem, pa tudi krmskih rastlin je precej zasejanih. Veliko je posajenega nizkega in kolskega fižola, manj pa so letos sejali oljaric. Občuten je padec sejanja oljne repice, ki v naših krajih dobro uspeva. Letos bodo kmetje poizkusili gojiti tudi ameriški lešnik (kikiriki). Ki daje večje množine izvrstnega jedilnega olja kakor ostale oljnice. Če se bo lešnik obnesel, ga bodo drugo leto veliko zasadili.

Letos občutno primanjkuje hlevskega gnoja, zato je povpraševanje po umetnih gnojilih veliko. Če bomo hoteli zvišati hektarski donos poljskih pridelkov, bo vsekakor treba pomagati kmetu z umetnimi gnojili.

Od letošnjega obnega zbora kmetijske zadruge v Žužemberku je v zadrugi zavet

popolnoma nov duh gospodarjenja. Vzgojna, poštena kritika, dobri organizacijski ukrepi in pa volja do dela, vse to govori letos o tem, da bo kmetijska zadruga dobro gospodarila. Prodajni oddelek je s tekstilnim in drugim blagom dobro založen. Načrtno gospodarijo tudi na ekonomiji, saj je vzel vjati v roke predsednik KZ Tone Blatnik. Vse je bilo pravočasno posejano, le s sajenjem koruze ni šlo, pa ne po krivdi ekonomije. Okrajno poverjeništvu za kmetijstvo jim je obljubilo seme heterozne koruze, katerega pa do danes še niso dobili. Zato so si morali seme izposoditi pri kmetih. Na okraju bi morali vendar enkrat že videti, da se kuruza za seme ne deli takrat, ko skoraj že klije, temveč da je treba to pripraviti pozimi.

Na splošno kaže letos letina izredno dobro, veliko obeta tudi sadno drevje. Zgodnji mrz je uničil samo orehe, ki bi jih bilo tudi veliko. Kmetijska zadruga je razdelila kmetom veliko prvovrstnih sadnih dreves. Če bi bila izbira večja, bi jih kmetje posadili še več. Sl. Hotko

Svečana podelitev odlikovanj delavcem v Črnomlju

23. aprila so zborovali v sindikalni dvorani v Črnomlju delovni kolektivi: Belokranjska železoličivarna, lesna industrija

Odlikovanci z okr. sekretarjem KPS

»Zora«, okrajna apnenica in okrajno gradbeno podjetje. Zbrali so se k podelitvi odlikovanj, ki jih je prezidij Ljudske skupščine LRS namenil najboljšim delavcem Bele krajine. Svečanosti so se udeležili tudi predstavniki sindikatov, oblasti in množičnih organizacij. Na zborovanju je govoril tudi sekretar OK KPS Janez Zunič, ki je izročil odlikovanja in nagrade delavcem.

Z redom dela III. stopnje je bil odlikovan Janez Gričar, delavec v železarni. Medalje dela pa so dobili gaterist Franc Sepe-tavc, kurjač Stanko Sorli in delovodja Peter Veselič, vsi pa so tudi dobili denarne nagrade v zneskih od 2000 do 2500 dinarjev. V imenu nagradencev se je zahvalil tovariš Peter Veselič, odlikovance pa so pozdravili še predsednik OSS Stajdohar, predsednik sveta za lok. industrijo Martin Klinar in zastopnik OO OF Tone Malarič. K.

Podprimo Sklad Prežihovega Voranca!

Sekcija koroških borcev ZB narodno-osvobodilne vojne v Mariboru in Klub koroških Slovencev v Mariboru sta ob smrtni obletnici Prežihovega Voranca podarila vdovi Mariji Kuharjevi na dom v Prežihovem vrhu (Kotlje) lepo umetniško izdelano spominsko knjigo. Obiskovalci zgodovinskega kraja se vpišujejo v knjigo obiskov na domu našega velikega pripovednika.

V zvezi s spominsko knjigo se je ustanovil tudi Sklad Prežihovega Voranca, namenjen kulturnim potrebam koroških Slovencev. Sklad bo dopolnjeval gmotno pomoč našim neosvobojenim bratom po navodilih Demokratske fronte delovnega ljudstva v Celovcu.

Iz Sklada Prežihovega Voranca bodo podprti izleti, letovanja in ostali obiski koroške ogrožene šolske mladine, dijakov, delavske, obrtniške in kmečke mladine, ki jih bo pošiljala Demokratska fronta delovnega ljudstva v Celovcu v Jugoslavijo na oddih. Potrebno je, da se s to ogroženo mladino, ki ji stalno preti nasilna germanizacija, najtesneje povežemo. Ob letovanju na morju bo dobila mladina primerno vzgojo in pouk v materinščini.

Samo na enem uradu 218 kg starega papirja — kaj pa drugje?

Zbiranju odpadkov, ki so važna surovina za našo industrijo, se v novomeškem okraju še vedno posveča premalo pažnje, pa tudi v okraju Trebnje in Črnomelj ni nič boljše. Značilno je, da večina državnih podjetij, uradov in ustanov podcenjuje važnost zbiranja in oddajanja odpadkov. Ze zadnjih smo poročali, da izmed podjetij najbolj skrbno zbirajo in oddajajo stare odpadke pri gradbenem podjetju »Pionir«, tekstilni tovarni, Cegradu, mestni industriji perila in Metro-polu. Izmed uradov najbolj vestno zbirajo star papir na sodišču. Prejšnji teden so nanekrat oddali 218 kg starega papirja, med tem ko ga drugi uradi niso oddali nič.

V delavsko-uslužbeni restavraciji MLO zbirajo kosti, toda mečejo jih v kad, ki stoji na dežju, tako da kosti segnjejo ali pa tako smrdijo, da jih ni mogoče prevzeti. Pri trgovskem podjetju »Servis« zbirajo odpadke tako, da zmečejo v zaboj skupaj papir in smeti, vse pa stoji pod kapom na dežju. Seveda je tak, s smetmi pomešan papir, neuporaben. Ob cesti pri ekonomiji v Srebrničah leži že od vojne precejšen kup žice, vendar pa še danes ne vedo, kdo je »merodajna« za oddajo te žice. Nedaleč stran je kup stare pločevine. Če zvedo za to delavni pionirji iz Bršljina bosta kupa kmalu izginila.

Splošno zdravstveno stanje v trebanjskem okraju se vidno izboljšuje

Da je v trebanjskem okraju iz leta v leto manj nalezljivih bolezní, je prevsem zasluga zdravstvenega kadra in zdravstvene prosvete sploh. V letu 1950 je bilo v okraju 120 zdravstvenih predavanj, katerih se je udeležilo 2889 ljudi. Pri tem je treba upoštevati, da sta v trebanjskem okraju le dva zdravnik, kar je vsekakor zelo malo za 28.000 prebivalcev.

V lanskem letu je bilo 61 primerov nalezljivih bolezní, od katerih so bili trije smrtni primeri (en primer davice in dva primera tetanus).

Poudariti je treba, da je v okraju samo en desinfektor. Njegovo delo je v toliko

(Nadaljevanje s 3. strani) smi, ki pa jih niso peli za odrom, ampak vsi v dvorani, dopoldne mladina, zvečer odrasli. Nekaj novega je bilo to, nekaj presrešljivega.

In igralci? Naši znanci Hudoklin, Gašpirjeva, Jerele Minka in Radko, učenci šole za gospodarstvo, tovariši Litostrojeva ekonomije in naše pionirke, vsi so vložili v dejanja na odru toliko topline in ljubezni, pa tudi ostrine, da nam je bilo lepo in hudo. Z besedami »Preko opustošenih tal izmučene domovine je zavel topel dih pomladi...« nas je napovedovalec popeljal v radostni del prireditve. Deklamacije, petje, krasen balet po zamisli in študiju učiteljice Tilke Ranerjeve, vse to je dvigalo razpoloženje. — Po dopoldanski prireditvi je bila v knjižnici Franceta Prešerna odprta čitalnica, ki ima poleg knjig na razpolago revije in časopise.

Učiteljstvo v St. Jerneju je sestavilo »Gospodarsko-kulturno analizo šolskega okoliša St. Jerneja«. To delo je bilo v krašni vezavi razstavljeno na okrajni razstavi OF v Novem mestu. — O našem ostalem delu govori kar tri diplome, ki smo jih prejeli: vaški odbor OF v St. Jerneju in Vaški odbor OF v Gor. Brezovici, ter SKUD »Brata Pirkoviča«, ki je prejel pohvalo od republiškega odbora za ljudsko prosveto v Ljubljani.

1. maj je proslavila ekonomija Litostroja na Dol. Brezovici z lepo povorko. Posebno lepo so bile te dni okrašene in zvečer razsvetljene poslovalnice okrajnega magazina in kmetijske zadruge, prav tako pa tudi šola in druge stavbe.

Deževno vreme ni motilo našega razpoloženja. Tu in tam je le pokukalo sončece na naše njive in travnike, ki bohotno zelenijo, in na prekrasno cvetoče sadne vrtove, ki obetajo obilen sad... M. M.

Ob prihodih in obiskih se jim bodo delila knjižna darila.

Ako bo Sklad zbral večja sredstva, bi po potrebi dali v Celovcu v tisk prvo berilo za pouk v materinščini in ga poklonili vsaki slovenski družini na Koroškem kot darilo svobodnih Slovencev nesvobodnim bratom.

Pomagajmo ogroženim Slovincem v Avstriji, Italiji in Madžarski! Dočim smo mi doživeli svobodo, so naši bratje v zamejstvu, ki so se v zadnji vojni skupno z nami borili in dali težke žrtve, še vedno predmet raznarodovanja. Naša narodna dolžnost je, da jim pomagamo z vsemi močmi in sredstvi, kakor so v skupni borbi za narodno osvoboditev tudi oni nam pomagali.

Delovni kolektivi, člani sindikatov, organizacij OF, AFŽ, LMS, ZB; člani kulturno-umetniških društev: zbirajte prostovoljne prispevke za Sklad Prežihovega Voranca in jih pošiljajte na čekovni račun Narodni banki v Mariboru: 64-1-90 603-29.

Le z dejanji bomo rešili brate ob Zili in Dravi. Koroška ni izgubljena, dokler mislimo nanjo in delamo zanjo!

Pri mehanični delavnici gozdnega avto podjetja v Straži leži kup starega železa. Res je še marsikaj porabnega za to ali ono stvar, toda še več je takega, ki spada v li-varno. Pa pravijo: »pridate si iskat, če kaj hočete«. Zakaj pošiljati nalašč avto v Stražo po odpadke, če pa gredo dnevno prazni avtomobili podjetja iz Straže v Novo mesto? Kam gredo stružni odpadki te delavnice? Odpadu jih od sedaj še niso dali. To velja tudi za mehanično delavnico lesno-industrijskega obrata Straža. Tam stružijo tudi barvaste kovine (medenino), ki je veliko dražja od železa.

Dosedanji način zbiranja odpadkov je treba izboljšati. Predvsem je potrebno, da vodstva podjetij dosežejo pri svojih obratih in delavnicah, da se bodo vsi odpadki res spravili in oddajali tja, kamor spadajo in kjer so nujno potrebni. Izjava, da se zbiranje odpadkov ne izplača, (to pravijo pri nekaterih mestnih podjetjih), kaže skrajno slabo zavest delavcev in uslužbenecv. Mrežo zbiralnic je treba razširiti. Na vasi bo najboljše, da prevzamejo zbiranje odpadkov trgovine kmetijskih zadrug.

olajšano, ker ljudje razumejo važnost razkuževanja in rađe volje pomagajo pri tem delu. Danes ljudje ne smatrajo razkuževanja za čarovnijo, ampak ga priznavajo kot nujen ukrep za zaščito zdravja.

Letošnji okrajni proračun za zdravstvene namene je za 15 odstotkov večji od lanskega. Samo za nego zob zavarovancev je predvideno 250.000 din, za zdravila pa 500 tisoč din. Za zatiranje nalezljivih bolezní je predvidenih 40.000 din, za razkuževanje 20 tisoč din, za mrliške oglednike 26.000 din in za sanitarno inšpekcijo 50.000 din.

Posebno veliko pažnje se posveča nosečim ženam in otrokom. Res je, da nam še zelo primanjkuje zdravstvenega kadra, vendar je kljub temu za zaščito zdravja matere in otroka veliko narejenega. V trebanjskem okraju sta dve posvetovalnici za matere, v Trebnjem in Mokronogu, kjer so tedenska posvetovanja nosečih žena. Takih posvetovanj je bilo v letu 1950 762. Statistika nam pove, da je bilo v okraju v letu 1949 rojenih 542 otrok, mrtvorojenih pa 14 otrok, v letu 1950 pa je bilo rojenih 506 otrok in samo pet mrtvorojenih. Od 506 rojenih otrok jih je bilo v bolnici ali ob pomoči zdravstvenega osebja rojenih 397, brez strokovne pomoči pa 109. Statistika tudi kaže, da se rodi več dečkov kot deklic, kajti v letu 1950 je bilo rojenih 281 dečkov in 225 deklic. Tudi umrljivost je padla. V letu 1949 je umrlo 364 ljudi, v letu 1950 pa 325 ljudi. V. F.

Vsem invalidskim upravičencem

Po razpisu Ministrstva za socialno skrbstvo LRS morajo vsi imetniki invalidskih izplačilnih knjižic iste najpozneje do 1. junija t. l. predložiti osebno ali po pošti okrajnemu ljudskemu odboru, Svetu za socialno skrbstvo svojega okraja zaradi vpisa potrebnih klavzul na hrbtni strani obvestila o obremenitvi za mesec julij 1951.

Opozarjamo, da noben invalidski upravičenec, ki ne bo predložil invalidske izplačilne knjižice na gornji naslov do določenega roka, ne bo mogel nikjer dvigniti invalidnine za mesec julij in nadalje v letu 1951. O tem so Narodna banka, njene podružnice ter izplačilne pošte že obveščene.

Izplačilne knjižice morajo predložiti tudi taki, ki jih še nimajo, a jih bodo prejeli do 1. junija 1951.

V lastnem interesu vsakega invalidskega upravičenca je, da se ravna po gornjem razpisu.

Pišete nam

PRESODITE SAMI

Ni dolgo tega, ko se je oglašil pri krajevnem gradbenem podjetju »Zidar« v Zužemberku aktivistov. Blažič z okraja. Sklican je bil sestanek ob drugi uri popoldne, na katero je prišlo z dela tudi osem zidarjev, kolikor jih je pač pri podjetju zaposlenih. Na napovedani sestanek pa ob določeni uri tov. Blažiča ni bilo. Prišel je šele ob pol šestih zvečer v krepko vinjenem stanju. Ne bom opisoval negotovanja delavcev zaradi zamude 3 in pol urnega brezplodnega čakanja. V takem stanju je tov. Blažič začel delavce »prepričevati« in jim groziti, da morajo trpeti odti na gradbišče hidrocentrale Medvode. Določil je tri delavce in jim dejal:

»Prejeli boste odločbe, da ste premeščeni, če pa ne boste hoteli iti, imamo za take pripravljene zapore.«

Temu žalostnemu primeru diktatorstva, »prepričevanja« in groženj je prisostvoval tudi tajnik KLO, ki pa ni odločno nastopil proti nezakonitemu postopku tov. Blažiča. Navzoč je bil tudi član Ljudske inšpekcije tov. Lavrič, ki pa je odločno zavračal izjave okrajnega aktivista in ga opozoril o nepravilnosti takega postopanja.

Kakšen je bil uspeh tega sestanka in kakšno je mnenje delavcev o postopku okrajnega aktivista, presodite sami. Z delavci se je treba pogovoriti drugače. Menim, da bi bilo bolje, če bi tov. Blažič iskal delavce — zidarje med šušmarji, ki uživajo skorajda nekako zaščito, in jih je pri nas veliko.

Popolnoma razumemo potrebo po delovni sili na naših najvažnejših gradbiščih velike petletke, vendar pa smatramo, da se je treba z ljudmi v gornjih primerih pošteno, odkrito pogovoriti, ne pa jih voditi za nos, s čakanjem in jim grozil z zaporom. —o.

NA NOVO SO ZAČELI

Po dveh letih molka so v Vavti vasi živeli. V začetku leta so se oglašili v lokalnem časopisu, imeli so občni zbor. Pobudo so prevzeli mladinci, ki so razrešili stari in nedelavni odbor in začeli delati sami. Marsikdo je mislil, da bo spet stara pesem, toda ni bilo tako. Krepko so prišli za delo. Okna so dobila steklo, vrata ključ, dvorana je očiščena, proscenij, ki je majhen, je dobil novo lice, luči so naredile dvorano prijetno in toplo. Na prvi pogled vidiš da gospodarijo ljudje in nič več neodgovornih brezvestneži, ki so samo uničevali in raznašali. Nabavili so si tudi juto in naredili nove kulise, stare pa popravili. Se polno je malenkosti, ki so bile mimogrede urejene. Priredili so igro Rožmarin. Skrbno so se pripravljali nanjo. Ni jim bilo žal mnogih vaj, saj so v domači vasi in Zužemberku, kjer so igrali, dobili popolno priznanje. Domačini so z zanimanjem pričakovali prve igre, saj igralcev že dolgo niso videli na odru. Grobna tišina, sočustvovanje z junakom, prezir do izkoriščevalcev, pomilovanje moralno padlega dekleta, zahteva po miru, taki občutki so prevajali vse. Ljudje so živeli z igralci. Zelimo še takih iger, posebno pa, da vasi krepko nadaljujejo z delom, ki so ga začeli igralci v Vavti vasi. Ringo

TELEFON V PODZEMLJU

Na pobudo predsednika KLO v Podzemlju tov. Segine Janeza bodo Podzemeljčani v kratkem dobili telefon. Doslej so imeli Podzemeljci in okoličani telefonsko celico v 3 km oddaljenem Gradcu, kar je bilo pogosto, zlasti v nujnih primerih, praktično brez pomena. Odkar pa je v Podzemlju sedež Krajevnega ljudskega odbora, Kmetijska zadruga in nižja gimnazija, se je vsak dan bolj občutilo, da bi bila telefonska zveza s Podzemljem ne le pridobitev za kraj, ampak zares tudi nujno potrebna komunikacijska zveza z drugimi kraji. Za ureditev telefona, ki bo montiran v pisarni KLO v Podzemlju, so se Podzemeljci in vaščani okoliških vasi že zavezali, da bodo iz Velike loze razvozili na odrejena mesta telefonske drogeve, ki jih bo 54 od Gradca do Podzemlja in z udarniškim delom izkopal tudi jame za drogeve. —c.

Planinci Bele krajine!

Na pobudo nekaterih ljubiteljev planin smo pred kratkim ustanovili v Črnomlju iniciativni odbor Planinskega društva, ki ima namen ustanoviti samostojno PD v Črnomlju. Planinsko društvo bo krajevnega značaja, mora pa imeti vsaj 100 članov, da bo lahko obstajalo. Vabimo vse ljubitelje gora, stare in mlade planince, da se prijavijo v vrste PD Črnomelj.

Letna članarina znaša 100 dinarjev, hkrati pa imajo člani planinskega društva različne ugodnosti v planinskih postojankah, popust na železnici, pri skupinskih vožnjah itd.

Prijave sprejemamo do 31. maja (v knjigarni pri tov. Rafkotu), podrobna navodila pa daje tudi član iniciativnega odbora tov. Klinar na OLO Črnomelj.

Kronika nesreč

Delavca državnih železnic Jožeta Dimica, doma s Trebanjskega vrha, je 6. maja napadel neznanec (baje iz Igljenka) s kolom ter mu poškodoval levo nogo.

Cevljarški mojster Anton Zupančič, zaposlen v kraj. čevlj. podjetju Podplat v Smolenji vasi, je 7. maja na voznji iz Novega mesta proti domu tako nesrečno padel s kolesom, da si je poškodoval glavo in levo roko.

Plut Karel, trgovski pomočnik kmetijske zadruge Dragatuš, je 6. maja padel na poti in si poškodoval desno nogo.

Vsi ponesrečenci se zdravijo v novomeški bolnišnici.

LETNO KOPALISCE V PODZEMLJU

Krajevni ljudski odbor v Podzemlju je s sodelovanjem Kmetijske zadruge pričel urejevati letno kopalisce ob Kolpi. V Podzemlju je bilo pod lepim Kučarjem že v letih pred vojno vsako poletje polno kopalcev, ki jih je topla Kolpa izvabila iz Črnomelja, Semeča in okoliških vasi. Ker pa kopalisce ni imelo niti kabin niti ni bilo urejeno, sta KLO in KZ v Podzemlju sklenila, odkupiti od »Pionirja« v Gradcu barako, ki bo preurejena v kopalisko uto s kabinami, gostinskim prostorom in buffetom, ki bo kopalcem nudil v letnem času okrepčila in pijačo.

Zamisel je vredna pohvale. Z ureditvijo letnega kopalisce v Podzemlju bo ustrezno vsem, ki so doslej pogrešali te udobnosti pri kopanju v topli Kolpi. —c.

ZE VESTE?

Prva ljubezen se je v Črnomlju po za-slugi kinopodjetja valjala v močvirju... Zadnjič so sukali ameriški film »Močvirje«, ki se je neprestano igral, na vsem lepem pa so gledalci začuli rusko govornico in zagledali slike s Krima. Šele čez čas jim je postalo jasno, da gledajo »Prvo ljubezen«, ruski film. Podjetje za razdeljevanje filmov naj pošlje v kratkem v Črnomelj še drugo polovico »Močvirja« in »Prve ljubezni«, tako da bo godlja kompletna...

Beseda »abonent« ima v črnomeljski mestni gostilni svojevrsten pomen. Je na videz učena tujka, po domače pa jo gostje gostilne razlagajo z nič kaj vabljivim geslom: »potrpežljivo čakaj«.

Kdaj bo pokrita globoka luknja na cesti pred postajo Narodne milice v Novem mestu? Nič prej, dokler ne bo kdo padel vanjo, se nabodel na vodovodno cev in poslal upravi mestnega vodovoda račun za bolnišnice in morebitne pogrebne stroške.

Kdo potrebuje kvas v Smihelu? Vprašajte v kmetijski zadrugi, pa vam bodo povedali, katere gospodinje ga največ dobijo (potrebujejo ga namreč vse).

V Trebnjem bi radi kmalu spet volili. Samo ob volitvah je dovoljeno »igrati zvočnik, prenašati vesti in glasbo, ob drugih prilikah pa za razvedrilo Trebanjcev ni treba skrbeti. Napeljena za štiri zvočnike, od katerih se je eden že neznan kam izgubil, propada, ljudje pa bi radi poslušali krajevne radijske oddaje.

V nekaterih trgovinah v Novem mestu ne morejo pozabiti »starih, lepih časov«, ko so smeli svobodno posiljevati potrošnike z neokusnim blagom. Pred kratkim so s škatalico loščila za čevlje vsiljevali kupcem tudi prašek za čiščenje štedilnikov, drugje pa si moral kupiti z loščilom vred tudi neokusne in drage vezalke. Če hočeš čiste čevlje — kupi štedilnik...

GIBANJE PREBIVALSTVA V NOVOMEŠKEM OKRAJU

V aprilu 1951 se je rodilo v novomeškem okraju 97 otrok, od tega 46 dečkov in 51 deklic. Umrlo je 51 ljudi, od teh 27 moških in 24 žensk. Porok je bilo 34.

Poročili so se: Zupančič Stanko, električar iz Dol. Toplic in Senica Marija, pos. hči iz Podturna, Bučar Rudolf, sin kmeta iz Dol. Toplic in Gimpelj Jožefa, kmetica iz Uršnih sel. Gril Matija, kmet in Senica Marija, kmečka hči, oba iz Dol. Toplic. Gregorič Zdravko, sin kmeta iz Bele cerkve in Barbo Marija, kmečka hči iz Dol. Toplic. Činkole Anton, posest. sin in Gregorič Marija, kmečka hči, oba iz Bele cerkve. Kopina Franc, sin kmeta in Strupil Marija, pos. hči, oba iz Smarjete. Šutar Franc, kmet in Suhadolnik Jožefa, kmetica, oba iz Smarjete. Rodin Stane, mličnik in Miklič Pavla, nameščenka iz Kartaljevca.

Maričič Jože, pos. iz Dobriča in Grabnar Jožefa, pos. hči iz Kartaljevca. Povše Alojz, uslužbenec in Somrak Marija, pos. hči, oba iz Mirne peči. Grandič Franc, oficir JA in Foršek Pavla, pos. hči iz Podgrada. Novak Jože, kmet iz Hinja in Muihič Terezija, kmetica iz Smihela pri Zužemberku. Jerič Anton, kmet iz Zužemberka in Glavan Neža, pos. hči iz Dobriča. Gorišek Franc, kmečki sin iz Prekope in Zupančič Terezija, kmetica iz Ajdovca. Tomšič Ivan, mlinar iz Kočevja in Jerše Ana, nameščenka iz Dvora. Zore Angel, kmečki sin in Hočevar Marija, pos. hči, oba iz Sela Hinj. Struna Metod, zidar in Muihič Marija, gosp. pomočnica, oba iz Zužemberka.

Blatnik Ignac, pos. sin iz Ambrusa in Papež Angela, pos. hči, Sela Hinje. Pirnar Ludvik, kmet in Janč Marija, pos. hči, oba iz Zbur. Dragman Miroslav, ključavničar iz Smihela in Banič Marija, gosp. pomočnica iz Podgrada. Trivič Miloš, podoficir JA in Zupančič Angela, tovarn. delavica iz Smihela. Cvetan Avguštin, posestnik in Papež Kristina, pos. hči, oba iz Kamenc. Cargonja Zvonimir, nameščenec in Retelj Marija, namešč. oba iz Novega mesta. Foršek Alojz, kmet iz Straže in Kobe Terezija, pos. hči iz Dolza. Koračin Janez, kurjač JDZ in Retelj Ana, pos. hči iz Kamenc. Murn Franc, kmet iz Straže in Dular Slavica, pos. hči iz Prečne. Zupančič Albin, oficir JA. Beograd Petrovčič Olga, nameščenka v Novem mestu. Kastelic Alojz, uslužbenec v Ljubljani in Dežman Alojzija, uslužbenka iz Dobrunj. Gorc Anton, učitelj, Šmarjeta in Cudovan Marija, kmečka hči iz Bele cerkve.

Zigonc Anton, mličnik v Beogradu in Košelev Matilda, nameščenka v Novem mestu. Djurekovič Jože, tesarski pomočnik in Jereb Marija uslužbenka, oba iz Prekope. Križna Ignac, kmet iz Gradišča in Turk Ant. posest. nikova hči, Orehovca. Jordan Janez, mlin. pomočnik v St. Jerneju in Zupan Jožefa, tovarniška delavica v Novem mestu. Cestitamo!

OBJAVA

Zaradi zasutja tankovskega prekopa na lokalni cesti II. reda št. 1367 Dobova — Zupelevec bo od 9. do 20. maja cesta za ves tovarni promet zaprta. Promet se preusmeri po okrajni cesti Dobova—Sela—Bizeljsko.